

ЗКПО – чл. 208 и чл. 209

ЗДДФЛ – чл. 24, т. 1 и т. 12

КСО – чл. 6, ал. 11

ЗЗО – чл. 4, ал. 1, т. 1

В дирекция „Обжалване и данъчно-осигурителна практика” е постъпило Ваше писмено запитване, прието с вх. №20-00-30/...2016 г. във връзка с прилагането на разпоредбите на *Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), Кодекса за социално осигуряване (КСО) и Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ)*.

В запитването не е изложена конкретна фактическа обстановка, а са поставени въпроси, с искане за разяснение:

1. Може ли да се ползват едновременно и двете облекчения по чл. 208 и чл. 209 от ЗКПО, ако възлизат на обща примерна сума 80,00 лв. при положение, че работодателят има тази възможност и няма нормативна пречка те да бъдат предоставени едновременно?

2. Върху изплатените средства за предоставени ваучери за храна на всички работници и служители, при условията на чл. 204 от ЗКПО и застраховки „Живот“ дължи ли се данък върху доходите, при условие, че сборът на ваучер и застраховка надвишава сумата от 60,00 лв. на едно лице?

3. Дължат ли се осигурителни вноски върху средствата, предоставени за сметка на социалните разходи под формата на ваучери за храна и вноски за застраховки „Живот“ на всички работници и служители при условията на чл. 209, ал. 1 от ЗКПО?

Предвид изложените обстоятелства, въпросите и относимата към тях нормативна уредба, изразявам следното становище:

По първи въпрос от запитването:

Съгласно чл. 204, т. 2 от ЗКПО с данък върху разходите се облагат документално обоснованите социални разходи, предоставени в натура на работници и служители и лица, наети по договор за управление и контрол (наети лица). Социалните разходи, предоставени в натура включват и:

а) разходите за вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки „Живот“;

б) разходите за ваучери за храна.

За целите на данъчното облагане понятието „социални разходи, предоставени в натура” е дефинирано в т. 34 на § 1 от ДР на ЗКПО, чиито критерии трябва да са изпълнени едновременно, за да може определени разходи да се квалифицират като социални и да се третират по реда на част четвърта от закона „Данък върху разходите“.

Не се облагат разходите за ваучери за храна в размер до 60,00 лв. месечно на всяко наето лице, когато са налице условията на чл. 209, ал. 1 от ЗКПО. Неизпълнението на тези условия или на някое от тях е основание да бъде обложен целият размер на начисления разход. В случай, че са изпълнени всички условия, само превишението на тези разходи над 60,00 лв. месечно на всяко наето лице подлежи на облагане с данък.

Според чл. 208 от ЗКПО не се облагат с данък социалните разходи по чл. 204, т. 2, буква „а“ в размер до 60,00 лв. месечно за всяко наето лице, когато данъчно задължените лица нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на извършване на разходите. На основание чл. 213 от ЗКПО превишението на тези разходи над 60,00 лв. месечно за всяко наето лице подлежи на облагане с данък по чл. 204, т. 2, буква „а“ от с. з. В случай, че към момента на начисляване на разходите данъчно задълженото лице има подлежащи на принудително изпълнение публични задължения, целият размер на начислените разходи подлежи на облагане с данък, независимо, че са в допустимия размер до 60,00 лв.

За да бъде приложена разпоредбата на чл. 208 от ЗКПО, застраховката трябва да отговаря на изискванията на определението, дадено в § 1, т. 55 от ДР на ЗКПО: застраховки „Живот“ са тези по смисъла на § 1, т. 14 от ДР на ЗДДФЛ. „Застраховки „Живот“ са видовете застраховки по раздел I, т. 1 и 3 от приложение № 1 към **Кодекса за застраховането (КЗ)**, сключвани от застрахователи, лицензирани съгласно КЗ, или от застрахователи със седалище в държава – страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство, извършващи дейност при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

Посочените в запитването придобивки – ваучери за храна и застраховка „Живот“ за сметка на работодателя се изследват и анализират и съответно се прилага освобождаване от облагане или облагане с данък по чл. 204, т. 2 от ЗКПО на всеки разход поотделно съобразно относимите разпоредби на корпоративния закон.

Предвид гореизложеното, при условие че са изпълнени посочените в ЗКПО изисквания, може да се ползват едновременно и двете облекчения: по чл. 208 за застраховки „Живот“ и по чл. 209, ал. 1 за ваучери за храна общо в размер до 120,00 лв. месечно на всяко наето лице.

По втори въпрос от запитването:

На основание чл. 24, ал. 2 от ЗДДФЛ, при определянето на облагаемия доход от трудови правоотношения не се включват:

- направените от работодателя социални разходи до 60 лв. месечно за всяко осигурено лице за вноски/премии за допълнително доброволно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и/или застраховка „Живот“, отчетени от предприятията и търговските представителства, независимо дали извършват стопанска дейност (чл. 24, ал. 2, т. 12 от ЗДДФЛ);

- социалните разходи за сметка на работодателя, обложени по реда на ЗКПО (чл. 24, ал. 2, т. 9 от ЗДДФЛ).

Следователно социалните разходи, предоставени в натура под формата на вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки „Живот“, не се включват в облагаемия доход на физическите лица и съответно не се облагат с данък по реда на ЗДДФЛ, включително когато общата им стойност превишава 60 лв. месечно за всяко лице.

Ваучери за храна, определени като социални разходи в натура, които са предоставени от работодател при изпълнение на условията, поставени в ЗКПО, попадат в изключените от облагане доходи на основание чл. 24, ал. 2, т. 1, буква „е“ и чл. 24, ал. 2, т. 9 на ЗДДФЛ. В съответствие с посочените разпореци, разходите за ваучери за храна не представляват облагаем доход от трудови правоотношения за физическите лица - работници, служители или лица, наети по договор за управление и контрол, когато са получени в размера и по реда на ЗКПО или когато са обложени по реда на ЗКПО (при превишаване на сумата от 60 лв.).

Следователно направените от работодателя социални разходи за застраховка „Живот“ и разходите за ваучерите за храна, получени в размер и по реда на ЗКПО, не се включват в облагаемия доход от трудови правоотношения на работниците и

служителите по силата на две отделни самостоятелни правни норми – разпоредбата на чл. 24, ал. 2, т. 12 от ЗДДФЛ и разпоредбата на чл. 24, ал. 2, т. 1, буква „е“ от ЗДДФЛ.

Следователно в ЗДДФЛ **липсва** норма, ограничаваща **едновременното** предоставяне на двата вида дохода, както и лимит, при надвишаването на който нормата да предвижда облагане на физическите лица – работници и служители. Предвид това при едновременното предоставяне на социални разходи за застраховка „Живот“ и разходите за ваучерите за храна, без значение от общият им размер, за физическите лице не възниква доход, който да подлежи на облагане по реда на чл. 24, ал. 1 от ЗДДФЛ.

По трети въпрос от запитването:

На основание чл. 1, ал. 1 от **Наредбата за елементите на възнагражденията и доходите, върху които се правят осигурителни вноски (НЕВДПОВ)**, осигурителните вноски за работниците и служителите се изчисляват и внасят върху получените, начислените и неизплатени или неначислени възнаграждения и други доходи от трудова дейност.

Осигурителни вноски се изчисляват и се внасят върху стойността на средствата и сумите, изплатени или начислени и неизплатени за сметка на социални разходи пряко, постоянно или периодично на лицата по чл. 4, ал. 1 от КСО в пари или в натура (основание чл. 2, ал. 1 от НЕВДПОВ).

В чл. 2, ал. 2 и ал. 3 от НЕВДПОВ са изброени хипотезите, в които не се дължат осигурителни вноски.

Съгласно текста на чл. 2, ал. 2 от наредбата, осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху средствата, предоставени за сметка на социалните разходи за издръжка на столове (включително за поевтиняване храната в тях), на здравни и лечебни заведения, детски заведения, почивни бази, поддържане на културни потребности на работниците и служителите, вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и доброволно осигуряване за безработица и професионална квалификация, както и върху еднократните помощи в пари или в натура, изплатени на работниците и служителите за лекарства, при продължително боледуване, за раждане, при смърт на член от семейството или при други случайно настъпили събития.

Осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху средствата, предоставени под формата на ваучери за храна на работници и служители, включително на лицата, работещи по договори за управление, при условията на чл. 209, ал. 1 от ЗКПО (аргумент чл. 2, ал. 3 от НЕВДПОВ).

Съгласно цитираните разпоредби, разходите за застраховки „Живот“ не са включени в социалните разходи, върху които не се начисляват и внасят осигурителни вноски.

Друг извод за дължимост на вноски за социално осигуряване може да се изведе, по аналогия на „противното“ и от разпоредбата на чл. 2а от НЕВДПОВ, съгласно която осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху направените от работодателя разходи за застраховки, **определени като задължителни с нормативен акт.**

Видно от гореизложеното, върху разходите по застраховки „Живот“, направени от работодателя в полза на работниците и служителите **се дължат осигурителни вноски** на основание чл. 6, ал. 11 от КСО и чл. 2, ал. 1 от НЕВДПОВ.

Вноските са за фонд „Пенсии“, а за родените след 31.12.1959 г. и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд (основание чл. 127, ал. 1 и чл. 157, ал. 6 от КСО).

Предвид уреденото по силата на чл. 40, ал. 1, т. 1 от **Закона за здравното осигуряване (ЗЗО)** уеднаквяване на осигурителния доход за държавното обществено осигуряване и здравното осигуряване, върху средствата за социални разходи се дължат

и здравноосигурителни вноски.

Настоящото становище е принципно и е въз основа на изложената в запитването фактическа обстановка. В случаите, когато в производство, възложено по реда на *Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК)* се установи фактическа обстановка различна от посочената, Вие не може да се позовавате на разпоредбата на чл. 17, ал. 3 от ДОПК.